

A reformáció 500. jubileumi évében megjelent kézikönyv a reformáció örökségének szellemében született, de nem a múltba, hanem a jelenbe és a jövőbe tekint.

Nagyon fontosnak tartom, hogy ez a kézikönyv a szerzői vélemények mellett a bemutatott témák továbbgondolására is ösztönöz, segíti az egyént és a közösséget korunk etikai kérdéseinek megértésében és az etikai döntések meghozatalában.

Közismert, hogy korunkban nagy a tévovázás, a bizonytalankodás, a tanácstalanság az erkölcsi élet terén. Devalválódott a jelenkor emberének értékorientációja, és sokan vannak, akik nem tudják, hogy mi a jó, a helyes, az igaz, és mi az, ami követendő. Ezért konkrét igény van az iránymutatásra. Ez könyv kiváló útmutató mindenki számára ebben a vonatkozásban.

Véleményem szerint a keresztény etikai értékrendnek kell hatnia a társadalom értékrendjére, és nem fordítva.

Örülhetünk, hogy ez a szemlélet ebben a könyvben kifejeződik.

A tanulmányok szerzői nagyon gazdag forrásirodalmat dogoztak fel, és ez a kötet tudományos színvonalát, a közbeiktatott ábrák pedig az érthetőséget és a rendszerességet emelik ki.

A név- és tárgymutató, valamint a bibliai helyek mutatója megkönnyítik a tájékozódást az olvasó számára.

A igényes kivitelezésű könyv megjelenését a Magyarország kormánya által létrehozott Reformációi Emlékbizottság és a Debreceni Református Hittudományi Egyetem szociáletikai intézete támogatta.

Jó lelkiismerettel ajánlom ezt a kötetet a lelkészek, a teológiai hallgatók, a vallásánárok, a szakemberek, a kutatók, és a protestáns etika iránt érdeklődők szíves figyelmébe.

Rezi Elek

Elhangzott 2017. június 9-én a Babeş-Bolyai Tudományegyetem Református Tanárképző Karán tartott könyvbemutatón.

Szabó András:

Coetus Ungaricus. A wittenbergi magyar diáktársaság 1555–1613.

Balassi Kiadó, Budapest 2017. ISBN 978-963-456-001-2, 384 old.

A bibliafordító Károli Gáspár életművének elismert kutatója, Szabó András egy újabb kötettel jelentkezik. Ez annyiban kapcsolódik tartalmilag Károli Gáspárhoz, hogy a bibliafordító tudós és szuperintendens 1556-tól feltehetően 1661-ig vagy, 62-ig annak a diáktársaságnak, coetusnak volt tagja, amelynek közel hat évtizedes történetét ismerteti, illetve 439 tagjának adattárát közli.

A szerző a kötet első felében dolgozta fel coetus történetét és általában „mindazt, amit a coetusról tudni lehet”. A köszönetnyilvánítások után következő és személyes hangvételű fejezetben a forrás- és kutatástörténet ismertetését olvashatjuk. Ebben megjelennek annak az útnak a mozaikdarabkái, amelynek végül a kötet megszületéséhez vezettek. Ezt a coetus 1555 és 1613–14 közötti története követi 16 oldalon keresztül, tudniillik

a coetus 1555. június 24-én jött létre Philipp Melanchthon hathatós támogatásával, és 1613/14-ben következett be a felszámolása.

A kötet következő fejezete a wittenbergi diákélet fontosabb vonásait mutatja be, majd a Wittenbergben tanuló magyar diákok társadalmi rétegződéséről, születési helyeiről, illetve életpályáiról nyújt áttekintő képet.

A történeti résznek ugyancsak fontos fejezete az, amely a hazai pártfogók és a külföldi kapcsolatok bemutatását és jellemzését nyújtja.

Az *Egyetem és tudomány* és az *Akadémiai kezdemény és/vagy önképzőkör* című fejezetekben azok a tudományterületek körvonalazódnak, amelyekkel a hallgatók megismerkedtek, és betekintést nyerünk a humanista tudomány- és oktatásszervezés fontosabb vonatkozásaiba.

A kötet második fele, az adattár 439 coetustag adatait közli betűrendben. A név (és az esetleges névvariánsok) után a „C” betű jelzi a coetusba való belépés időpontját, illetve azoknak a nevét, akikkel az illető személy egyszerre lett tag. Ezután „E” betű jelzi az egyetemre való beiratkozás időpontját, és a szerző itt is feltünteti azoknak a nevét, akikkel egyszerre történt a beiratkozás. Ezen alapadatok ismertetését életrajzi összefoglaló követi, amelynek végén rövidítések utalnak a forrásokra és a további szakirodalomra. Ahol pedig ez indokolt volt, a szócikket a szóban forgó tag Wit-

tenbergben megjelent műveinek felsorolása zárja.

A 30 oldalas forrás- és irodalomjegyzék a könyv megszületését megelőző kutatómunka méretét tükrözi, majd ezt követően 26 oldalt kitevő névmutató könnyíti meg a tájékozódást a 384 oldal terjedelmű kötetben.

Amint ez a rövid könyvismertetés is érzékelteti, Szabó András kötetét azok a történészek, egyház- és dogmatörténészek forgathatják haszonnal, akik a magyarság kora újkori szellemi életével, eszme-, művelődés- és egyháztörténetével foglalkoznak.

Papp György